

STRATEJİK HARİTALAMA YÖNTEMİ

Şekilde tanımlanmış olan her bölge, aktörler, kurumlar, organizasyonlar vb. gibi müdahale noktalarını öne çıkarmaktadır. Bu noktalarının tümü, işkence ile ilgili potansiyel taktiksel müdahale noktalarıdır ve hepsi aynı zamanda sosyal/politik bir iskelet yapı ya da durum içerisinde bulunmaktadır. Aşağıdaki haritalama örneğini ve önerilen taktikleri incelerken, kendi konunuzla ilgili haritayı hazırladığınızda ortaya çıkarabileceğiniz potansiyel hedef ve müdahale alanlarının üzerinde düşününüz.

Stratejik haritalama yöntemi aşağıdaki noktalar hakkında düşünmek için kullanılabilir:

- Konunuzu ve stratejinizi ilerletirken hangi kilit ilişkilerin etkilenmesi gerekiyor?
- Kullanımda olan ya da kullanılabilecek olan taktikler hangileri?
- Bu taktikler, hedeflemek istediğiniz durumu, organizasyonları, kilit ilişkileri vb. nasıl etkiliyor?
- Hangi kilit kurumlar, sosyal gruplar ya da ilişkiler, hali hazırda kullanılan taktiklerden etkilenmiyor?
- Şu anda kullanılan taktiklerden etkilenmeyen alanları dâhil etmek için hangi taktikler kullanılabilir?
- Daha ayrıntılı ve etkileyici bir strateji oluşturulması için potansiyel işbirlikçilerden destek alınabilir mi?

İşkence

Stratejik Haritalama için kullanılan bir örnek

İşkence Mağdurları Merkezi, 1998 yılında, işkenceyi önlemek üzere çalışan bir grup uluslararası uzmanı bir araya getirdi. Bu grup araştırmalarını şu soru üzerinden yürüttü: “Dünya üzerinde bu kadar çok ülkenin işkence uygulamaya devam etmesini mümkün kılan nedir?” Stratejik Haritalama yöntemi uygulandığında, işkencenin olmasını mümkün kılan ve işkenceyi kuşatan ilişkiler ağının çok karmaşık olduğu ve bu ilişkilerin birbirlerini güçlendirdiği fark edildi.

İşkence hakkında stratejik bir harita

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

“İşkence üzerine Stratejik Harita”nın aslı işkenceyle bağlantılı 400’den fazla ilişkiyi gözler önüne seriyor. Bu harita oluşturulurken, örnek durum olarak varsayımsal olarak bir polis karakolunda meydana gelen işkence seçilmiştir

Farklı seviyeleri dikkate alın --- kişiselden yerele ve küresele

Seçilen örnekler, asıl haritadaki ilişkilerin küçük bir modelidir. Bu örnekler size ilişkileri harita üzerindeki ana hata oturtmanın potansiyel müdahale fırsatlarını fark etmede ne kadar yardımcı olacağını gösterecektir. Bundan sonra amaca en uygun taktikleri seçerek, stratejinizi ileri götürüp başarınızı en üst seviyeye ulaştırabilirsiniz.

Öğrenilen Dersler:

Ders #1

İşkenceyi durdurmak için sarf edilen çaba genellikle:

- koordine edilememekte,
- sadece birkaç taktik kullanımı ile sınırlandırılmakta,
- ve dahil olduğu sistemin çok kısıtlı bir kısmını etkileyebilmektedir.

Haritalama yöntemi aktivitedeki ana boşlukları açığa çıkarmış ve bu kısımlar için geliştirilebilecek **yeni taktiklerle** sistemler üzerinde daha genel bir baskı oluşmasını sağlamayı teşvik etmiştir.

Ders #2

Eğer taktiklerin,

- Birbirinden bağımsız
- Birlikte çalışan
- Birbiriyle zıtlaşan

bir ilişkileri olduğu anlaşılırsa, daha iyi koordine edilebilen bir strateji oluşabilir.

Farklı Müdahale Noktalarında Kullanılan Güncel Taktiklerden Örnekler:

Not: Kırmızı oklar müdahale taktiğinin hedef noktalarını göstermektedir.

Mağdurları ve İşkence Yapanları Hedeflemek:

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

1. Türkiye: İnsan Hakları Vakfı İzmir Şubesi'nden doktorlar, kanıt oluşturmak ve dava açılabilmesi için, polis tarafından uygulanan işkenceyi kanıtlayan ve belgeleyen bir yöntem geliştirdiler.
2. Nepal: CVICT adındaki işkence tedavi merkezi, toplumsal aracılık programı başlatarak, toplumsal sorunlarda mağdurların polis tarafından daha da mağdurlaştırıldığı düşüncesi ile polis müdahalesini devre dışı bıraktı.

1. Tedavi Merkezi Doktorları:

İnsan Hakları Vakfı İzmir Şubesi, falaka kullanımını kanıtlamak için, radyoskintografi adı verilen bir sistem geliştirdi. Bu metot şüpheye yer bırakmadan, falaka sonucu oluşan yaralanmayı başka yaralanmalardan ayırıyor ve varlığını kanıtlıyordu. Böylece bu çeşit işkenceyi uygulayan polise ya da başka kişilere karşı açılan hukuki davalarda kullanılacak güçlü bir araç yaratılmış oluyordu. Ayrıca bu yöntem, başka ülkelerdeki politik sığınma davaları için gerekli olan belgelemeyi de güçlendiriyordu.

2. Toplumsal Müdahale

Nepal'daki İşkence Mağdurları Merkezi (Center for Victims of Torture-CVICT) insanların şikâyetlerinin büyük bir kısmını polise gitmeden adaletli bir şekilde çözmeleri için toplumsal aracı kurullar oluşturmuştu. Böylece işkenceye sebep olan standart polis uygulamalarının önüne geçilmiştir.

Polis yapısının içinden ve dışından, polisi hedef almaya yönelik örnekler:

Polis yapısı içinden:

- Liberya: Liberya Kanun Yaptırımı Birliği (Law Enforcement Association-LINLEA) profesyonel bir birlik oluşturuyor.
- Türkiye: Polis Akademisi video kasetler kullanıyor.

Polis Yapısı Dışından:

- Romanya: Bir işkence tedavi merkezi olan ACET, polisin insan hakları eğitimi&kapasite artırımı için polisle birlikte çalışıyor.

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

- Tayland: Asya Forumu (Forum-Asia) polisin insan hakları eğitimi & kapasite artırımı için polisle birlikte çalışıyor.
- Avusturya: Polislerin üniversitedeki eğitimlerinde, eğitim ve ilişki kurma ile ilgili olan Tandem modeli kullanılıyor.

1. Kurumlar & Polisin Eğitimi

Liberya Ulusal Kanun Yaptırımı Birliği insan hak ihlallerinin temelini oluşturduğunu savundukları eğitim eksikliği, disiplinsizlik, yetersiz liderlik ya da kanun yaptırımı personelinin politik manipülasyonu gibi sebepleri hedef almak için kurulmuştur. Bu birlik Liberya'da, insan hakları, soruşturma ve kanuni işlemler üzerine eğitimler vermekte, ayrıca şikâyetler konusunda destek sağlayıp, polislerin liderlik pozisyonlarına atanmalarına tesir etmektedir.

2. Polisin Eğitimi ve Alıştırma Taktikleri:

Polis-Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliği: Bulgaristan'daki İşkence Mağdurları için Destek Merkezi (Assistance Center for Torture Survivors-ACET) polis örgütlenmesindeki insan hakları eğitimi için kapasite yükseltilmesi ile ilgili bir projede, birkaç düzeyde polisle işbirliği yapmıştır.

3. Polisin ya da diğer güçlerin işkence yapmasına izin veren destek yapıları hedeflemek:

- Türkiye: Meslek Örgütlerini Hedeflemek: Türk Tabipler Birliği işkence izlerini görmezlikten gelen doktorları tespit ediyordu, ve İzmir Barosu da işkence suçlularının aleyhinde açacakları davaları bir araya toplamak için kurbanlara ücretsiz avukatlık hizmeti veriyordu.
- Kuzey İrlanda: Kötü muamele ve istismara neden olan yasal yapıları ve pratikleri tespit ediyorlardı. CAJ müdahale etmek için etkin olarak İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Komitesini kullanmıştır.

Yapıyı Hedeflemek

Kuzey İrlanda'daki Adaletin Yönetimi Komitesi (The Committee on the Administration of Justice-CAJ) Birleşmiş Milletlerin İşkence Karşısı Komitesini (UN Committee Against Torture-CAT) kullanarak, Kuzey İrlanda'da İngiliz güçler

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

tarafından ihlal edilen insan hakları konusuna dikkat çekmiştir. Böyle yaparak, ülkedeki kanunları, uygulamaları ve insan hakları koşullarını geliştirebilmişlerdir.

4. Polisin ya da diğer güçlerin işkence yapmasına izin veren cezasızlık ve sessizliği hedefleme

- Hollanda: İşkenceciyi dışardan hedefleme. Uluslararası Af Örgütü Hollanda Şubesi cep telefonlarının kısa mesaj servisini kullanmıştır.
- Amerika: Cezasızlığı hedefleme: işkence uygulayanları Amerika'da yolculuk ederken ya da yerleşmeye uğraşırken hedeflemek.

İşkenceciyi Hedeflemek:

Uluslararası Af Örgütü, birinin yakalandığını ve işkence görme tehlikesinin olduğunu öğrendiklerinde bu acil eylem çağrısına cevap verecek geniş bir insan ağına sahip. Af Örgütü Hollanda Şubesi, cep telefonlarının kısa mesaj servisini kullanarak, yeni -ve özellikle genç- üyelerde işkenceye karşı kampanya konusunda farkındalık yaratmayı ve işkence durumunda daha da kısa bir sürede tepki oluşturmayı amaçlamıştır.

Amerika'da bulunan Adalet ve Sorumluluk Merkezi, mağdurlarla, mağdur topluluklarla, insan hakları dernekleriyle ve işkence tedavi merkezleri ile çalışarak, Amerika'daki ve dünyanın başka yerlerindeki işkence mağdurlarının hasarları için yasal çözümler aramalarına yardımcı olmaktadır. 1994 yılında Amerikan Meclisi, Haksız Muamele Gören Yabancılar için Hak Talebi Kanununu kabul ederek, işkencenin, kim tarafından ve nerede işlenmiş olursa olsun Amerikan mahkemelerinde dava açılacak bir suç olmasını sağladı. Adalet ve Sorumluluk Merkezi (CJA) sivil davaları insan hakları ihlalcilerinin aleyhinde kullanarak, onları sorumlu tutmayı başarmıştır.

Stratejik Haritalama Yöntemini SİZİN İnsan Hakları Konunuzda Kullanmak

Bu yöntemi kullanarak haritalamaya çalışacağınız insan hakları konusunu belirlemek için bir dakikanızı ayırın.

- Lütfen konunun bir mağdur ve bir uygulayıcı içermek zorunda olmadığını unutmayın. Eğer içeriyorsa, bu ilişkiyi merkeze yerleştirin.

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

- Eğer konunuz belirli bir mağdur içermiyorsa, kimin ya da neyin bu problemde en çok etkilendiğini dikkate almak isteyebilirsiniz. Mesela, çevre ile ilgili bir konuda, zehirli atıktan, yer altı suyunun kirlenmesinden, ormansızlaştırmadan vs. etkilenen belirli bir topluluk olabilir. Bu topluluğu ya da etkilenen kişileri merkeze yerleştirin.

Aşağıdaki Şekli Kullanmak:

Kimin ya da neyin merkezdeki “kutu”da bulunduğunu tespit edin. Daha sonra merkeze en yakın olabilecek ilişkileri (insanlar), organizasyonları ve kurumları belirleyin.

- Şimdi merkezden uzak olan ama yine de insan hakları konusuna etkisi olan ilişkileri, organizasyonları ve kurumları belirlemeye hazırsınız. Hepsini tespit ettiğinizi hissedene kadar devam edin.
- Meslektaşlarınızdan konuyla ilgisi olan bütün aktörleri tespit etmek için yardım isteyin.
- Dolaysız ilişkileri göstermek için oklar kullanın. Dolaylı ve dolaysız ilişkileri göstermek için farklı renklerde ya da biçimlerde oklar kullanabilirsiniz.

Yeni Taktikler Veritabanını Kullanın

İnsan hakları savunucularının kendi konularında nasıl başarılı sonuçlar aldıkları ile ilgili birçok vaka örneğini bu veritabanında bulabilirsiniz.

Yeni Taktikler veritabanı, bu vaka örneklerini araştırmayı ve kendi konunuzu nasıl ileriye götürebileceğiniz konusunda yeni fikirler edinmeyi, sizin için kolaylaştırıyor.

(<http://database.newtactics.org/NewTactics/KeywordSearch.aspx>)

Veritabanını aşağıdakileri kullanarak araştırabilirsiniz

- Anahtar kelimeler (kadın, çocuk, işkence, şiddet, ırkçılık vb)
- Müdahale çeşitleri (önleme, müdahale etme, destek verme, yenileme vb)
- Dünyanın bölgeleri
- Ülkeler
- Organizasyon isimleri

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

ŞEKİLLERİN AÇILIMLARI

Figure 1 (s.1)

Social/Political Context....----- Sosyal/Politik Şartlar (olayın meydana geldiği)

1. International NGOs-----Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları (örn: Uluslararası Af Örgütü)
2. Government-----Devlet
3. UN&Committee...-----Birleşmiş Milletler&İşkencenin Önlenmesi için Komite
4. Judicial System-----Adalet Sistemi
5. Judge-----Hakim
6. Victim's family...-----Mağdurun ailesi&çevresi
7. Treatment centers-----Tedavi merkezleri
8. International Prof.-----Uluslararası Meslek Örgütleri
9. Prof. Associations-----Meslek Örgütleri
10. Representing Lawyer-----görevli avukat
11. Treatment Doctors-----Tedavi Doktorları
12. Medical Doctor-----Tıp Doktoru
13. Torture Team-----İşkence uygulayanlar(???)
14. Police Station-----Polis Merkezi
15. Prosecuting Attorney-----Savcı
16. Torture's Family&com.—İşkencecinin ailesi&çevresi
17. Police Edu....-----Polisin Eğitimi&Antremanı
18. Torturer-Victim----- İşkenceci-Mağdur (İşkence Odası)

Figure 2 (s. 2)

1. Int.&Nat. NGOs----- Uluslararası&Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları
2. Government... ----- Devlet- İnsanlar, Kanunlar& Kurumlar
3. UN Con.&M.B.-----Birleşmiş Milletler Anlaşmaları& Gözlemci Heyetleri
4. Victim's Comm.-----Mağdurun çevresi
5. Repr. Lawyer-----görevli avukat

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

6. Treatment Centers----Tedavi Merkezleri
7. Torture Team-----İşkence uygulayanlar
8. Torturer's Comm.-----İşkencecinin çevresi
9. Police Station-----Polis merkezi
10. Torturer-Victim-----İşkenceci—Mağdur

Figure 3 (s. 4)

1. Comm. for the Prev. Of Tort.-----İşkencenin Önlenmesi İçin Komite
2. Judicial System----- Adalet Sistemi
3. Judge-----Hakim
4. Torture Team-----İşkence Takımı
5. Treatment Doctors-----Tedavi eden doktorlar
6. Representing lawyer-----görevli avukat
7. intervention-----MÜDAHALE
8. torturer-victim-----ışkenceci—mağdur

Figure 4 (s. 5)

1. Police Station----- Polis Merkezi
2. Judicial System-----Adalet Sistemi
3. Judge-----Hakim
4. Victim's f&c-----Mağdurun ailesi&çevresi
5. Community Mediation Boards---- Toplumsal Aracı Kurullar
6. Treatment center-----Tedavi Merkezi
7. Intervention-----MÜDAHALE
8. torturer-victim----- işkenceci-mağdur

Şekil 5 (s. 6)

1. Government----Devlet
2. Police Ed.&Tr.---Polisin Eğitimi& Antremanı

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

3. Police St.-----Polis Merkezi
4. Torture team-----İşkence Takımı
5. intervention-----MÜDAHALE
6. torturer-victim----- işkenceci-mağdur
7. Prof. Assoc.-----Meslek örgütleri

Figure 6 (s. 7)

1. Police Academy-----Polis Akademisi
2. New recruits-----Yeni Polisler (acemiler??)
3. Police St.-----Polis Merkezleri
4. Torture Team----- İşkence Takımı
5. Police Ed&Tr-----Polisin Eğitimi& Antremanı
6. Torture Treatment Center... ---- Polislere insan hakları konusunda eğitimi veren işkence tedavi merkezi
7. intervention----- MÜDAHALE
8. tort.-vic ----- işkenceci-mağdur

Figure 7 (s. 8)

1. torturer-victim----- işkenceci-mağdur
2. Treatment Doctors----- Tedavi eden doktorlar
3. Treatment centers----- Tedavi Merkezleri
4. Prof. Assoc.----- Meslek Örgütleri
5. Intervention----- MÜDAHALE
6. Medical Person doctor----- Sağlık Görevlisi/ Doktor
7. Torture team----- İşkence Takımı

Şekil 8 (s. 9)

1. UN conv. CAT----- Birleşmiş Milletler Anlaşmaları
2. Jud. Sys.----- Adalet Sistemi

A Case in Point: Using the Tactical Map, from New Tactics Database (some examples omitted in Turkish version)

3. Judge----- Hakim
4. Government----- Devlet- Kanunlar&uygulamalar
5. Victim's f&c----- Mağdurun ailesi&çevresi
6. Representing lawyers---- görevli avukatlar
7. Treatment Centers----- Tedavi Merkezleri
8. Torturer-victim----- işkenceci-mağdur
9. intervention----- MÜDAHALE

Figure 9 (s. 10)

1. Int. NGOs----- Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları (örn: Uluslararası Af Örgütü)
2. Intervention----- MÜDAHALE
3. Government----- Devlet
4. Judicial System----- Adalet Sistemi
5. Prosecuting Attorney--- Savcı
6. Police Station----- Polis Merkezi
7. Torturer-victim----- İşkenceci-Mağdur

Şekil 10 (s.11)

1. UN Conv. ----- Birleşmiş Milletler Anlaşmaları
2. Judicial System--- Adalet Sistemi
3. Government-laws—Devlet-Kanunlar
4. Victim's f&c----- Mağdurun ailesi&çevresi
5. Intervention----- MÜDAHALE
6. Repr. Lawyers----- görevli avukat
7. Treatment Centers—Tedavi Merkezleri
8. Torturer-Victim----- işkenceci—mağdur